

АВТОМАТИЗОВАНА ПЕРЕВІРКА НОВИН У МЕСЕНДЖЕРІ TELEGRAM НА ОСНОВІ ПОЄДНАННЯ МЕТОДІВ NLP ТА ОСВІТНЬОГО ПІДХОДУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У роботі розглянуто проблему автоматизованої перевірки новинного контенту в месенджері Telegram в умовах зростання обсягів дезінформації та клікбейтних заголовків. Запропоновано Telegram-бота, який здійснюватиме аналіз назв і текстів новин із використанням методів обробки природної мови (NLP). Особливістю запропонованого підходу є поєднання автоматизованої верифікації з освітнім компонентом.

Ключові слова: фейкові новини, дезінформація, Telegram-бот, NLP, штучний інтелект, автоматизована перевірка, клікбейтинг, медіаграмотність.

Abstract

The paper considers the problem of automated verification of news content in the Telegram messenger in the context of the growing volume of disinformation and clickbait headlines. A Telegram bot is proposed that will analyze the titles and texts of news using natural language processing (NLP) methods. A feature of the proposed approach is the combination of automated verification with an educational component.

Keywords: fake news, disinformation, Telegram bot, NLP, artificial intelligence, automated verification, clickbaiting, media literacy.

Вступ

Месенджери, зокрема Telegram [1], відіграють ключову роль у поширенні новинного контенту серед широкої аудиторії. Швидкість передачі повідомлень і відсутність централізованого редакційного контролю призводять до збільшення кількості неперевіреної інформації включно з матеріалами, які містять ознаки дезінформації та клікбейтингу. Це ускладнює своєчасне відокремлення достовірних повідомлень від маніпулятивних, створюючи загрозу інформаційній безпеці суспільства [2, 3].

Традиційні методи перевірки новин не забезпечують своєчасного аналізу. Тому, перспективним є використання технологій штучного інтелекту, зокрема методів обробки природної мови (NLP) для автоматизації аналізу текстів. Це обґрунтовано великими обсягами інформаційних потоків, обмеженими можливостями ручного аналізу та необхідністю зменшення суб'єктивного впливу при оцінюванні контенту. Застосування перевірочних інструментів у середовищі безпосереднього використання новин потенційно скорочує шлях між отриманням повідомлення та його аналізом.

Метою цього дослідження є розробка Telegram-бота, який поєднуватиме аналіз заголовків і текстів новин із використанням методів NLP з інтерактивним освітнім модулем орієнтованим на формування навичок критичного сприйняття інформації.

Результати дослідження

Розроблений програмний засіб реалізуватиме автоматизовану верифікацію новинного контенту в середовищі Telegram з урахуванням специфіки його використання. На відміну від інших інструментів верифікації інформації, які функціонують поза межами месенджерів, запропонована система поєднує автоматизований аналіз контенту з освітньою складовою. Функціональність системи орієнтована на такі завдання: зменшення часу на фактчекінг, зниження емоційного впливу клікбейту та формування навичок усвідомленого аналізу новинного контенту.

Натепер існує низка рішень для перевірки інформації, однак вони мають суттєві обмеження у швидкості або доступності. Тому виникає потреба в універсальному інструменті, який би враховував усі ці аспекти та відповідав сучасним вимогам користувачів.

В табл. 1 подано порівняльну характеристику існуючих підходів: платформи ручної перевірки «StopFake» [4], бота «Perevirka» [5] та вбудованих інструментів соціальних мереж, наприклад,

Таблиця 1 – Порівняльна характеристика засобів для перевірки правдивості новин

Характеристика	StopFake	Perevirka	Community Notes (X)	Розроблюваний бот
Принцип роботи	Ручна експертна оцінка	Гібридний (запити до людей)	Колективний (спільнота)	Автоматичний (NLP/ШІ)
Оперативність	Низька (дні/години)	Середня (черга запитів)	Середня/Низька	Висока (миттєво)
Взаємодія	WEBсайт	Telegram-бот	Інтерфейс соцмережі	Telegram-бот
Результат	Розлога стаття	Вердикт (права/фейк)	Текстова примітка	Вердикт + Порада + %
Освітній ефект	Високий (але потребує більш ґрунтовних висновків користувача)	Низький	Середній	Високий (інтерактивний)

На основі аналізу даних табл. 1 видно, що існуючі аналоги мають такі недоліки:

- низька оперативність: професійні фактчекери фізично не встигають обробляти потік новин у реальному часі;
- обмежена інтерактивність: результат перевірки подається без пояснення ознак маніпулятивного впливу, що обмежує навчальний потенціал таких інструментів;
- складність доступу: необхідність переходити на зовнішні сайти знижує ймовірність того, що користувач перевірить сумнівну новину.

Для усунення цих недоліків запропоновано розробку Telegram-бота, архітектура якого базується на використанні бібліотек обробки природної мови (NLP). Функціонал системи буде реалізовано через інтуїтивно зрозуміле меню, що включає три основні режими роботи.

Перший режим – «Аналіз заголовків». Система оцінює текст на наявність характерних ознак клікбейтингу (надмірне використання великих літер, знаків оклику, обірвані фрази). Результатом роботи є відсоткова оцінка ймовірності маніпуляції (наприклад: «Ймовірність клікбейту – 75%»). Це дозволяє користувачеві одразу зрозуміти чи варто витратити час на перехід за посиланням.

Другий режим – «Перевірка контенту». Користувач може переслати повідомлення з іншого каналу або надіслати посилання. Алгоритм проводить аналіз тексту на наявність маркерів, характерних для дезінформації, зокрема категоричності висловлювань, емоційного навантаження та відсутності посилань на джерела. Важливою особливістю є те, що бот ідентифікує не лише відверту брехню, а також сумнівні твердження, які потребують додаткової уваги. Результатом роботи є відсоткова оцінка ймовірності класифікації новини (наприклад: «Ймовірність фейку – 75%»).

Третій, ключовий компонент – «Освітній модуль». У разі виявлення ознак маніпуляції система не просто маркує повідомлення, а надає коротку рекомендацію. Наприклад: «У заголовку виявлено ознаки емоційного тиску. Рекомендуємо ознайомитися з пам'яткою про безпечне використання новин». Такий підхід перетворює пасивного учасника на свідомого учасника інформаційного простору, навчаючи його самостійно розпізнавати загрози.

Технічна реалізація розробки буде виконана мовою Python з використанням асинхронних бібліотек, що забезпечує швидку обробку запитів від багатьох користувачів одночасно. Завдяки цьому розроблюваний програмний засіб є універсальним інструментом для підвищення інформаційної безпеки.

Висновки

На основі проведеного аналізу встановлено, що розробка автоматизованого засобу перевірки новин у середовищі Telegram є актуальною та має практичну цінність у контексті протидії дезінформації. Впровадження такого інструменту сприятиме формуванню безпечнішого інформаційного простору в цифровому середовищі. Запропонований підхід може бути адаптований для інших месенджерів або платформ поширення новин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Telegram Bot API Documentation. URL: <https://core.telegram.org/bots/api> (дата звернення 23.01.2026).
2. Українські медіа. Споживання новин і довіра у 2025 р. URL: https://internews.ua/themes/internews/assets/img/media-research/UPD_UKR_Ukrainian_Media_News_Consumption_and_Trust_in_2025.pdf (дата звернення 23.01.2026).

3. Фейки та факти. Чи розрізняє їх українська молодь? – дослідження ДМ. URL: <https://go.detector.media/fejki-ta-fakti-chi-rozriznuaye-yih-ukrayinska-molod-doslidzhennya-dm/> (дата звернення 23.01.2026).

4. StopFake. Як розпізнати фейк. URL: <https://www.stopfake.org/uk/yak-rozpiznaty-fejk/> (дата звернення 23.01.2026).

5. «Перевірка» – бот, який виявляє фейкові новини. URL: <https://gwaramedia.com/perevirka-razom-smozhemo/> (дата звернення 23.01.2026).

6. About Community Notes on X. URL: <https://help.x.com/en/using-x/community-notes> (дата звернення 23.01.2026).

Романець Катерина Вікторівна – студентка групи 2КН-226, факультет інтелектуальних інформаційних технологій та автоматизації, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: katerynaromanetss@gmail.com

Крилик Людмила Вікторівна – к.т.н, доцент, доцент кафедри комп'ютерних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Romanets Kateryna V. – Faculty of Intelligent Information Technology and Automation, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: katerynaromanetss@gmail.com

Krylik Lyudmila V. – PhD (Eng.), Associate Professor of Department for Computer Science, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.